

**Пояснювальна записка
до курсової роботи**

на тему: Веб-застосунок підтримки роботи пункту обміну валют

КПІ.ІІ-1304.045440.02.81

Київ – 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	4
ВСТУП	5
1 АНАЛІЗ ВИМОГ ДО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	6
1.1 Загальні положення	6
1.2 Змістовний опис і аналіз предметної області	7
1.3 Аналіз існуючих технологій та успішних ІТ-проектів	8
1.3.1 Аналіз відомих алгоритмічних та технічних рішень	9
1.3.2 Аналіз допоміжних програмних засобів та засобів розробки.....	12
1.3.3 Аналіз відомих програмних продуктів.....	15
1.4 Аналіз вимог до програмного забезпечення	16
1.4.1 Розроблення функціональних вимог	24
1.4.2 Розроблення нефункціональних вимог	28
1.5 Постановка задачі	29
Висновки до розділу	30
2 МОДЕЛЮВАННЯ ТА КОНСТРУЮВАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	31
2.1 Моделювання та аналіз програмного забезпечення.....	31
2.2 Архітектура програмного забезпечення.....	34
2.3 Конструювання програмного забезпечення.....	36
2.4 Аналіз безпеки даних	40
Висновки до розділу	40
3 АНАЛІЗ ЯКОСТІ ТА ТЕСТУВАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	42
3.1 Аналіз якості ПЗ.....	42
3.2 Опис процесів тестування.....	42
3.3 Опис контрольного прикладу	48
Висновки до розділу	52
4 ВПРОВАДЖЕННЯ ТА СУПРОВІД ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.	53
4.1 Розгортання програмного забезпечення.....	53
4.2 Підтримка програмного забезпечення.....	54

Висновки до розділу	54
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

IDE	– Integrated Development Environment – інтегроване середовище розробки.
API	– Application programming interface, прикладний програмний Інтерфейс
IT	– Інформаційні технології
ER	– Entity-Relation diagram
БД	– База даних.
HTML	– HyperText Markup Language
JSX	– JavaScript XML
JS	– JavaScript
VS Code	– Visual Studio Code
BPMN	– Business Process Model and Notation
XSS	– Cross Site Scripting

ВСТУП

У сучасному світі, де технологічний прогрес стає вирішальним чинником для розвитку різних галузей, надважливою стає роль інноваційних рішень у спрощенні та оптимізації буденних процесів. Враховуючи це, виникає актуальна потреба у створенні ефективних інструментів для обміну валют та взаємодії між клієнтом та фізичними пунктами обміну із застосуванням новітніх технологій.

Розробка веб-застосунку "CashFlow Exchange" ставить перед собою важливі цілі, спрямовані на вирішення актуальних проблем та вдосконалення валютних обмінних процесів. На тлі світових тенденцій у сфері фінансових технологій та сервісів, створення зручного інструменту для моніторингу курсів валют та ефективної взаємодії між клієнтами та обмінними пунктами стає важливим напрямом розвитку.

Сучасний стан об'єкта розробки дозволяє виявити прогресивні підходи та вже існуючі рішення, які використовують провідні наукові установи та організації. Детальний аналіз відомих розробок та наукових підходів розкриває сильні та слабкі сторони існуючих рішень, визначаючи можливості для подальшого вдосконалення та унікальні аспекти, які реалізуються в рамках даного проекту.

Ця курсова робота також зосереджена на розгляді сучасних глобальних тенденцій у сфері обміну валют та фінансових технологій, а також визначенні перспективних сфер застосування розробленого веб-застосунку.

Важливість інновацій у фінансовому секторі та необхідність вдосконалення процесів валютного обміну роблять цей проект високоактуальним та важливим для впровадження в практику фінансових послуг та економічної взаємодії.

1 АНАЛІЗ ВИМОГ ДО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.1 Загальні положення

Фізичні пункти обміну валют^[1] – обмінні пункти, які належать до певних кредитно-фінансових установ або до суб'єктів підприємницької діяльності, що діють на підставі агентських угод з банками, та мають ліцензію Національного банку України на здійснення операцій з торгівлі іноземною валютою.

Торгівля валютою, як явище, існує дуже давно та є однією з основних операцій обміну товарів між людьми. В давні часи люди міняли просто між собою різні речі, в сучасному ж світі відбувається обмін валюти на потрібні речі, але по всьому світу поширені безліч валют, які належать різним країнам і безпосередньо залежать від статусу та стабільності в країнах. Так, наприклад, американський долар є однією з найстабільніших та головною валютою світу, якраз через статус країни володаря. Люди купують американську валюту, будучи впевненими, що США будуть існувати, як стабільний гарант цієї валюти ще багато років. Оскільки валюта повністю залежить від держави, якій належить, то нестабільна ситуація в Україні змушує українців проводити маніпуляції з валютою задля збереження власних коштів та уникнути залежності від інфляції, бо нікому не відомо, що може статись з гривнею завтра. Вже було безліч прикладів сильного знецінення, як, наприклад, гіперінфляція в Німеччині в 1923 р., де темп становив 3.25×10^6 відсотки на місяць (тобто ціни подвоювались кожні два дні), а найбільша інфляція в історії в Угорщині 1945 р. мала темпи 1.295×10^{16} відсотки протягом місяця. ^[2] В сучасному ж світі такі країни, як Аргентина та Турція потерпають від безперервної інфляції, саме тому обмін валют – дуже важливий процес для людства

Виходячи з пояснень, наданих раніше, дуже важливо забезпечити, щоб обмін валюти залишався простим і ефективним процесом, не перевантажуючи людей своїми складнощами. Зважаючи на це, сучасна сфера обміну валюти

вимагає нових підходів для взаємодії клієнтів із фізичними пунктами обміну. Ініціатива «CashFlow Exchange» спрямована на інтеграцію технологій, які автоматизують облік операцій, пропонують онлайн-доступ до курсів у реальному часі та створюють ефективний інструмент для залучення клієнтів.

Предметна область передбачає підхід до процесу обміну валют, який є буденним для багатьох людей, з новими технологіями для оптимізації процесу обміну валют між людиною та сервісом. В еру сучасних валютних бірж та криптотехнологій пункти обміну валют мають відповідати планці, яку задали різні існуючі проекти, та відповідати всім можливим вимогам користувача, оскільки процес обміну валют не має здаватись складним для людей, які бажають здійснити процес, який має бути максимально простим.

Напрями розвитку в цій сфері фокусуються на розширенні можливостей веб-додатка, зокрема, розробці інтуїтивних інтерфейсів, максимальне спрощення інтерфейсу задля зручності та зміни ставлення людей до процесу обміну валют.

1.2 Змістовний опис і аналіз предметної області

На сучасному етапі розвитку ІТ-технологій пункти обміну валют використовують веб-застосунки для підтримки своєї роботи, проте існують деякі важливі аспекти, які потребують уваги та оптимізації.

На сьогоднішній день, веб-застосунки для підтримки роботи пунктів обміну валют забезпечують функціонал, пов'язаний з реєстрацією та авторизацією користувачів, переглядом актуальних курсів валют, розрахунком обміну, створенням запитів на обмін та веденням історії операцій. Однак, існують обмеження у зручності та ефективності використання, такі як складність інтерфейсу, відсутність автоматизованих підказок для користувачів та обмежені можливості аналітики.

Недоліки поточного стану речей:

- Складний користувацький інтерфейс: Багато веб-застосунків валютних обмінників мають неінтуїтивний та заплутаний інтерфейс, що може ускладнювати використання користувачами.
- Відсутність персоналізації: Більшість застосунків не надають можливості налаштування особистого кабінету та персональних уподобань користувачів з приводу відстежування певних валют.
- Недостатній функціонал сповіщення клієнтів: Відсутність засобів сповіщення про зміну курсів валют може ускладнювати вчасне отримання потрібної інформації користувачем.

Можливі шляхи покращення ситуації в сфері IT:

- Удосконалення інтерфейсу: Розробка інтуїтивно зрозумілого та зручного інтерфейсу для користувачів, що сприятиме легкому використанню застосунку.
- Впровадження персоналізації: Розробка функцій налаштування та персоналізації особистого кабінету для зручності користувачів.
- Впровадження системи сповіщень: Впровадження системи, яка дозволяє користувачам вчасно отримувати важливу інформацію щодо курсів.

У межах курсової роботи покладено акцент на розробку веб-застосунку CashFlow Exchange, спрямованого на оптимізацію процесу обміну валют та полегшення комунікації між клієнтом та пунктом обміну. Проект передбачає впровадження інтуїтивного інтерфейсу, персоналізацію для користувачів та спрощення процесу обміну.

1.3 Аналіз існуючих технологій та успішних IT-проектів

Проаналізуємо відоме на сьогодні алгоритмічне забезпечення у даній області та технічні рішення, що допоможуть у реалізації застосунку підтримки роботи пункту обміну валют. Далі будуть розглянуті допоміжні програмні засоби, засоби розробки та готові програмні рішення. Для наглядного

порівняння візьмемо локальний продукт Money24, принцип роботи якого аналогічний до CashFlow Exchange.

1.3.1 Аналіз відомих алгоритмічних та технічних рішень

У розробці застосунку підтримки роботи пункту обміну валют важливо обрати оптимальні алгоритми та технічні рішення, що відповідають особливостям предметної області та завданням застосунку. Далі наведено аналіз відомих алгоритмів та технічних рішень, зроблено порівняльний аналіз та обрано оптимальні елементи для використання у розробці.

У сфері обміну валют та фінансових операцій існує кілька відомих рішень та платформ, які надають послуги обміну валют та підтримки фінансових операцій.

На локальному ринку я би розгледів застосунок Money24 (рисунок 1.3.1.4).

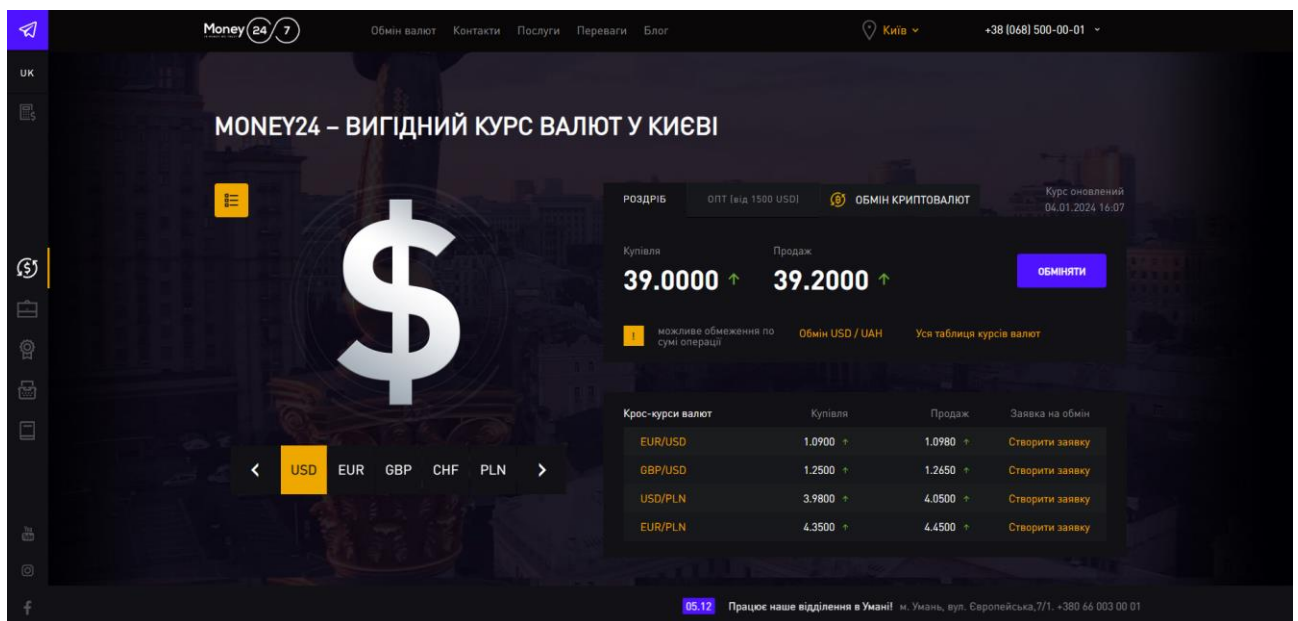

Рисунок 1.3.1.1 – застосунок підтримки роботи пункту обміну валют Money24.

Основний принцип роботи цього веб-застосунку схожий на те, що представлено в проекті CashFlow Exchange. Тут так само створюються запити на обмін (рисунок 1.3.1.2), які потім обробляють модератори, але функціонал користувачів досить обмежений, оскільки користувач не має власного облікового запису, який в нашому випадку дозволяє переглядати історію своїх

запитів та отримувати сповіщення про зміну курсів валют, це є важливим аспектом користувацького досвіду та оптимізації процесу комунікації між клієнтом та пунктом обміну, оскільки достатньо один раз створити акаунт та значно спростити процес створення тих же запитів в подальшому порівняно з Money24.

Рисунок 1.3.1.2 – вікно створення заявки на обмін Money24.

На світовому ринку я би розгледів два застосунки:

Wise - це сервіс для переказу грошей та обміну валют, який дозволяє користувачам здійснювати міжнародні перекази за більш низькими комісіями та реальним курсом валют (рис.1.3.1.2).

Рисунок 1.3.1.2 – конвертер валют Wise.

Особливості: Обмін валют без прихованих комісій, отримання місцевого банківського рахунку для зручних місцевих переказів тощо.

PayPal - популярна платіжна система, яка надає можливість здійснювати перекази грошей та обмін валют через свою платформу (рис. 1.3.1.3).

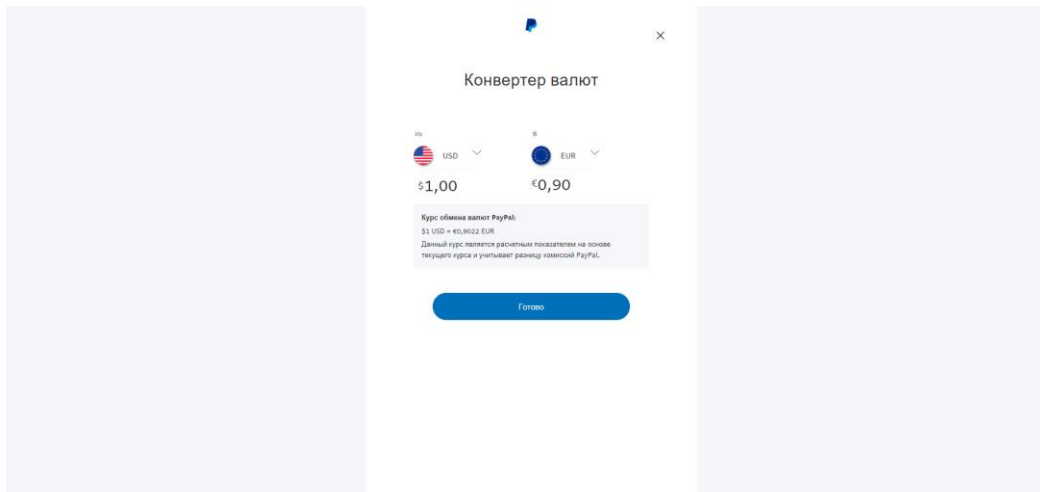

Рисунок 1.3.1.3 – конвертер валют PayPal.

Особливості: Легкість використання, міжнародний охоплення, різноманітні опції фінансових операцій тощо.

Firebase^[3] надає потужні інструменти для реалізації безпечної та ефективної системи реєстрації та авторизації користувачів. Firebase Auth використовує алгоритм хешування для безпечного зберігання паролів в базі даних. Захист паролів за допомогою алгоритму хешування забезпечує конфіденційність особистих даних користувача. Після успішної реєстрації користувача, Firebase Auth використовує алгоритм для перевірки введеного пароля з збереженим хешем. У разі введення правильного пароля, користувач отримує унікальний токен, який використовується для авторизації при подальших запитаннях до сервера. Застосування токенів для авторизації забезпечує безпеку взаємодії із сервером.

Користувач виражає запит до сервера Firebase, вказуючи критерії пошуку або унікальний ідентифікатор запису. Firebase, використовуючи свою систему індексації, швидко знаходить та витягує необхідні дані. Переваги: швидкий доступ до даних завдяки ефективній системі індексації Firebase. Можливість синхронізації даних в реальному часі за допомогою Firestore.

Усе описано вище залежить від швидкості та стабільності Інтернет-з'єднання для ефективної роботи, але сьогодні Інтернет покриття не є проблемою для населення, особливо потребуючого регулярний обмін валют.

Інформація про актуальні курси валют надходить з зовнішньої API, що гарантує надійність та актуальність інформації. Використання готової API значно спрощує процес розробки, оскільки не потрібно витратити час на складний та потенційно небезпечний процес скрапінгу або парсингу даних. Також, оскільки зовнішні API призначені для ефективної взаємодії з віддаленими серверами, це дозволяє отримувати необхідні дані швидко та ефективно, зменшуючи навантаження на власний сервер. Також це дозволяє легко масштабувати функціонал застосунку, додаючи або змінюючи джерела даних без необхідності переробки всього збірника або скрапера.

На жаль, використання зовнішніх API робить застосунок залежним від інших сервісів, але існує безліч різних доступних сервісів, які зарекомендували себе, як надійні та стабільні.

Отже, використовуючи Firebase, можна забезпечити швидкий та ефективний доступ до БД, реалізувати аутентифікацію та безпеку даних, зовнішні API дозволяють отримувати актуальну інформацію про курси, Firebase дозволяє легко адаптувати систему до змінних потреб користувача через свою гнучкість та розширюваність, також пропонує готові рішення для обробки та зберігання даних без значних витрат на інфраструктуру, Firebase має вбудовані засоби для забезпечення безпеки та прискорення швидкості обробки даних. Також важливим аспектом є низька вартість підтримки проекту на Firebase, що є перевагою для невеликих застосунків.

1.3.2 Аналіз допоміжних програмних засобів та засобів розробки

У ході розробки веб-застосунку використовувалась низка допоміжних програмних засобів, які включають мови програмування, фреймворки та інструменти розробки. Нижче наведено опис та порівняльний аналіз цих засобів

JavaScript (JS)^[5]: Мова програмування, яка використовується для розробки динамічних веб-сайтів та веб-застосунків. Переваги: найпоширеніша мова для фронтенд-розробки. Має велику спільноту та екосистему, багато готових рішень, підтримується всіма сучасними браузерами.

React^[4]: JavaScript-бібліотека для побудови інтерфейсів користувача, заснована на компонентах. Найвідомішим аналогом React є Vue.js. Використання JSX у React дозволяє вписувати HTML-подібний код безпосередньо в JavaScript, що спрощує створення компонентів. Vue.js дозволяє використовувати HTML-подібний код у файлах шаблонів, роблячи його більш зрозумілим та читабельним. React використовує віртуальний DOM для оптимізації та прискорення процесу оновлення інтерфейсу. Vue.js вбудовує реактивність безпосередньо в систему, що спрощує відслідковування змін у даних та автоматичне оновлення інтерфейсу. React надає більше гнучкості у виборі та налаштуванні інструментів та бібліотек. React має широку та активну спільноту розробників та безліч корисних бібліотек. Спільнота Vue.js менша, але вона стрімко зростає, а фреймворк має добру екосистему.

Firebase: Облачна платформа від Google для розробки веб-застосунків, яка надає ряд послуг, таких як база даних, аутентифікація, зберігання та інше. Переваги: Firebase надає повний спектр інструментів для роботи з базою даних, аутентифікацією, зберіганням файлів та іншими ключовими функціональностями. Вибір Firebase може прискорити розробку та спростити управління серверною частиною.

Visual Studio Code (VS Code): Легкий та потужний текстовий редактор від Microsoft з великою кількістю розширень для розробників. VS Code підтримує різні мови програмування та технології, що робить його універсальним інтерфейсом. Один із аналогів Visual Studio Code - Atom. VS Code використовує ефективний та швидкий двигун, що робить роботу з кодом ефективною та безперервною. Atom використовує JavaScript для свого інтерфейсу, що може призводити до меншої швидкодії та продуктивності, особливо в обробці великих файлів. VS Code має широкий магазин розширень, який дозволяє легко

встановлювати та управляти розширеннями. Atom також має можливості розширення, але його екосистема може бути менш розвинутою порівняно із VS Code. VS Code добре працює навіть на менш потужних комп'ютерах і не вимагає великої кількості ресурсів. Atom може використовувати більше ресурсів, особливо при роботі з великими проектами та файлами. VS Code має вбудовану підтримку Git, що полегшує ведення версій та співпрацю з репозиторіями. В Atom для повноцінної підтримки Git може бути потрібно встановлювати деякі додаткові плагіни.

Vite^[6]: Швидкий та мінімалістичний інструмент для розробки веб-застосунків на базі JavaScript. Переваги: Дозволяє швидко розгортати проекти та надає широкий спектр можливостей. Один із аналогів - Webpack. Vite швидше за рахунок використання ESM, гарантує швидке перезавантаження браузера при внесенні змін, має простий конфігураційний файл, що робить його більше зрозумілим та легким.

Redux^[7]: Управління станом застосунків JavaScript, часто використовується з React. Переваги: Допомогає підтримувати прозорий та простий стан додатку, зручний для великих застосунків. Одним з аналогів Redux є MobX. Обидві бібліотеки застосовуються для управління станом додатку в JS-проектах, але кожна має свої особливості. Redux базується на централізованому збереженні стану, що забезпечує структурованість та передбачуваність управління даними в додатку, в той же час MobX дозволяє кожному об'єкту в додатку мати свій власний стан, що може призводити до менш очевидного контролю та більш складного управління станом у великих проектах. Redux використовує чисті функції (reducers) для зміни стану, що робить код більш декларативним та легким для тестування. Централізована структура Redux робить його більш підходящим для великих проектів, де важлива чіткість та контроль над станом. MobX може бути зручним для менших проектів або тих, де не потрібна така велика централізована контрольованість.

1.3.3 Аналіз відомих програмних продуктів

Money24 – веб-застосунок для підтримки роботи власних пунктів обміну валют по всій Україні, який має великий перелік доступних для обміну валют. Сайт містить інформацію про актуальні курси, калькулятор валют, можливість створювати запити на обмін у фізичному пункті без потреби реєстрації, а просто вказуючи номер телефону та ім'я.

Для порівняння курсової роботи з аналогом можна скористатись таблицею 1.3.3.1

Таблиця 1.3.3.1 – Порівняння з аналогом

Функціонал	Курсовий проект (CashFlow Exchange)	Money24	Пояснення
Можливість перегляду актуальних курсів онлайн	Так	Так	Обидва застосунки надають актуальні курси валют
Можливість розрахунку обміну валют в калькуляторі	Так	Так	Обидва застосунки мають калькулятор, який надає можливість обраховувати обмін за актуальним курсом
Можливість створення акаунта користувача	Так	Ні	Money24 не передбачає створення акаунтів, що несе за собою певні наслідки
Можливість створення запитів на обмін	Так	Так	Функціонал реалізовано по-різному, але він наявний в обох випадках. CashFlow Exchange потребує користувацького

			акаунту та верифікації пошти для цього, в той час як Money24 тільки номер телефона
Можливість переглядати історію обмінів	Так	Ні	Money24 не має можливості перегляду історії обмінів через відсутність особистих акаунтів
Можливість налаштування особистого акаунту	Так	Ні	Через відсутність можливості створення акаунтів, даний функціонал неможливий
Можливість відстежувати певні валюти та отримувати сповіщення про їх зміни	Так	Ні	Курсовий проект передбачає вибір порогового значення, при зміні курсу на яке, на пошту користувачу приходить сповіщення, Money24 не надає подібного функціоналу

1.4 Аналіз вимог до програмного забезпечення

Головною функцією програмного забезпечення є створення запитів на обмін валют.

Програмне забезпечення повинно забезпечувати виконання наступних основних функцій:

Користувач повинен мати можливість зареєструватися використовуючи внутрішню систему реєстрації. В результаті натиску кнопки “Sign Up” буде створено нового користувача, якщо всі дані валідні. Після процедури реєстрації користувача переадресовує на “Home” сторінку.

Користувач повинен мати можливість авторизуватись використовуючи систему. Кнопка Sign In відповідає за підтвердження введених даних і у випадку їх правильного вводу, користувач успішно авторизується та переадресовується на сторінку “Home”.

Користувач повинен мати можливість переглядати актуальні курси валют на сторінці “Home”.

Користувач повинен мати можливість обирати з якої та в яку валюту відбувається конвертація в калькуляторі натискаючи на кнопку вибору валют.

Неавторизований користувач повинен мати можливість перейти на сторінку реєстрації або на сторінку авторизації, якщо має існуючий обліковий запис.

Авторизований користувач повинен мати можливість перейти в налаштування власного облікового запису шляхом натискання “Profile”.

Авторизований користувач повинен мати можливість перейти на сторінку створення угоди з обміну валют по кнопці “Start Exchange”.

Користувач повинен мати можливість змінювати персональні дані (“First name”, “Last name”, “Email”, “Password”).

Користувач повинен мати можливість обирати значення зміни цікавого йому курсу, при якому про цю зміну буде йти сповіщення на пошту користувачу.

Користувач повинен мати можливість обирати валюти між якими буде проводитись обмін шляхом.

Користувач повинен мати можливість переглядати історію своїх обмінів (валюти, між якими було проведено, дату та час, статус заявки).

Користувач повинен мати можливість змінювати статус заявки на обмін з “In review” або “Take away” на “Rejected”, якщо з якихось причин передумав проводити операцію.

Адміністратор системи повинен мати можливість переглядати усі створені запити та змінювати їх статус. Адміністратор може ставити 4 статуси (“In review” - статус ставиться по стандарту після створення та значить, що заявка очікує перевірки адміністратором. “Take away” - статус ставиться, коли адміністратор одобрих заявку та клієнту треба прийти на фізичний пункт та виконати обмін. “Rejected” - статус ставиться за різних причин, коли обмін не

може бути скоєним. “Done” - ставиться після успішного обміну вже на фізичному пункті.)

Більше функцій можна побачити на рисунку 1.4.1.

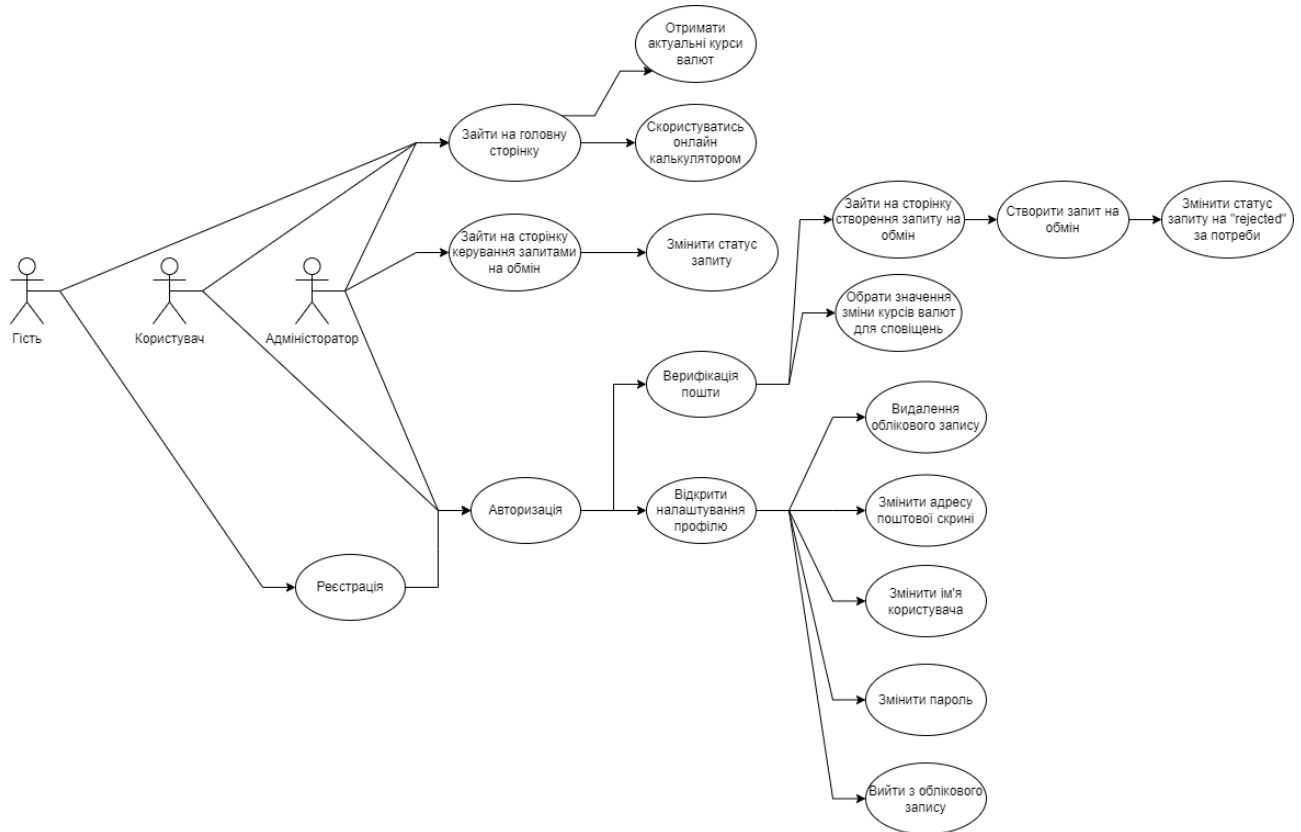

Рисунок 1.4.1 – Діаграма варіантів використання

В таблицях 1.4.1 – 1.4.11 наведені варіанти використання програмного забезпечення.

Таблиця 1.4.1 - Варіант використання UC-1

Use case name	Реєстрація користувача
Use case ID	UC-01
Goals	Реєстрація нового користувача в системі
Actors	Гість (неzareєстрований користувач)
Trigger	Користувач бажає зареєструватися
Pre-conditions	-
Flow of Events	Користувач переходить на сторінку реєстрації. В поля для реєстрації вводяться відповідні дані: ім'я, прізвище, пошта користувача, пароль в системі. Після заповнення даних користувач натискає кнопку реєстрації. Після цього користувача

	авторизує та перенаправляє на домашню сторінку
Extension	У випадку введення не коректних даних, з'являються помилки біля відповідних полів та форма потребує виправлення помилок, щоб бути підтвердженою
Post-Condition	Створення сторінки користувача, користувач авторизований, перехід на домашню сторінку

Таблиця 1.4.2 - Варіант використання UC-2

Use case name	Авторизація користувача
Use case ID	UC-02
Goals	Авторизація користувача в існуючий обліковий запис
Actors	Неавторизований користувач
Trigger	Користувач бажає авторизуватись
Pre-conditions	Обліковий запис користувача існує
Flow of Events	Користувач переходить на сторінку авторизації. В поля для авторизації вводяться відповідні дані: пошта, пароль. Після заповнення даних користувач натискає кнопку авторизації. Після цього користувача авторизує та перенаправляє на домашню сторінку
Extension	У випадку введення не коректних даних, з'являються помилки та форма потребує виправлення помилок, щоб бути підтвердженою.
Post-Condition	Користувач авторизований у власний обліковий запис, перехід на домашню сторінку

Таблиця 1.4.3 - Варіант використання UC-3

Use case name	Вихід з облікового запису
Use case ID	UC-03
Goals	Вийти з облікового запису
Actors	Авторизований користувач
Trigger	Користувач бажає вийти з облікового запису
Pre-conditions	Обліковий запис користувача існує, користувач авторизований
Flow of Events	Користувач переходить на сторінку "Profile". Користувач натискає кнопку "Sign Out". Після цього користувача викидає з облікового запису та перенаправляє на домашню сторінку
Extension	-
Post-Condition	Користувач не авторизований у власний обліковий запис,

	перехід на домашню сторінку
--	-----------------------------

Таблиця 1.4.4 - Варіант використання UC-4

Use case name	Розрахунок валюти
Use case ID	UC-04
Goals	Обрахувати кількість валюти при можливому обміні
Actors	Гість або авторизований користувач
Trigger	Гість бажає порахувати кількість грошей, які він отримає у випадку обміну за актуальним курсом.
Pre-conditions	Гість на сторінці “Home”
Flow of Events	Гість обирає валюту, з якої буде проводити конвертація, та валюту, в яку буде проводитись. В полі для вводу “Enter amount” ввести потрібну кількість грошей. Поле “You receive” виводить кількість грошей після конвертації
Extension	Користувач не може ввести не коректні дані, поле приймає тільки цифри без жодних інших символів
Post-Condition	Користувач отримав інформацію про кількість грошей, які може отримати при можливій конвертації

Таблиця 1.4.5 - Варіант використання UC-5

Use case name	Створення запиту на обмін
Use case ID	UC-05
Goals	Створити запит на обмін валюти
Actors	Авторизований користувач
Trigger	Користувач бажає обміняти валюту та створити запит для цього
Pre-conditions	Обліковий запис користувача існує, користувач авторизований
Flow of Events	Користувач вводить необхідну кількість грошей для обміну в калькулятор та обирає валюти для операції. Далі натискає кнопку підтвердження та запит створюється та додається в історію запитів
Extension	Користувач не може ввести не коректні дані в поля вводу валюти. Якщо користувач залишив поля пустими, запит не створиться
Post-Condition	Запит створено та додано в історію запитів

Таблиця 1.4.6 - Варіант використання UC-6

Use case name	Зміна статусу обміну користувачем
Use case ID	UC-06
Goals	Відмінити створений запит на обмін
Actors	Авторизований користувач
Trigger	Користувач бажає відмінити виконання свого запиту на обмін
Pre-conditions	Обліковий запис користувача існує, користувач авторизований, користувач має створений запит зі статусом “pending” або “take away”
Flow of Events	На сторінці “Start Exchange” в історії власних запитів користувач обирає потрібний запит, який хоче відмінити. Запит має статус “pending” або “take away”, користувач змінює статус на “rejected”
Extension	Користувач може змінити статус тільки з “pending” або “take away” і тільки на “rejected”, інші варіанти не приймаються
Post-Condition	Статус запиту змінено

Таблиця 1.4.7 - Варіант використання UC-7

Use case name	Зміна статусу обміну адміністратором
Use case ID	UC-07
Goals	Змінити створений користувачем запит на обмін
Actors	Адміністратор застосунку
Trigger	Адміністратор бажає розгледіти заявки на обмін
Pre-conditions	Обліковий запис користувача існує, користувач авторизований, користувач має створений запит зі статусом “pending” або “take away”
Flow of Events	На сторінці “Exchange Requests” в списку всіх запитів адміністратор обирає потрібний запит, який хоче розгледіти. Запит має статус “pending” або “take away”, адміністратор змінює на “completed”, “rejected”, “take away” в залежності від ситуації
Extension	Адміністратор не може міняти значення, “completed” та “rejected”, оскільки це вже відпрацьовані запити
Post-Condition	Статус запиту змінено

Таблиця 1.4.8 - Варіант використання UC-8

Use case name	Зміна імені користувача
Use case ID	UC-08
Goals	Зміна персональних даних облікового запису користувача
Actors	Авторизований користувач
Trigger	Користувач бажає змінити персональні дані (username)
Pre-conditions	Обліковий запис користувача існує, користувач авторизований
Flow of Events	Користувач переходить на сторінку “Profile”, де змінює потрібні йому дані (username). Натискає кнопку підтвердження
Extension	У випадку введення не коректних даних, з’являються помилки та форма потребує виправлення помилок, щоб бути підтвердженою.
Post-Condition	Персональні дані змінені

Таблиця 1.4.9 - Варіант використання UC-9

Use case name	Зміна пошти
Use case ID	UC-09
Goals	Зміна даних облікового запису користувача (пошта)
Actors	Авторизований користувач
Trigger	Користувач бажає змінити пошту
Pre-conditions	Авторизований користувач
Flow of Events	Користувач переходить на сторінку “Profile”, де змінює потрібне йому поле (пошта). Для зміни пошти потрібно ввести дійсний пароль для підтвердження зміни. Користувач натискає кнопку підтвердження. Після чого його викидає з акаунта та переадресовує на сторінку авторизації. Нову пошту потрібно верифікувати, щоб авторизуватись з неї.
Extension	У випадку введення не коректних даних, з’являються помилки та форма потребує виправлення помилок, щоб бути підтвердженою.
Post-Condition	Користувач не авторизований у власний обліковий запис, перехід на сторінку авторизації, нова пошта підтверджена

Таблиця 1.4.10 - Варіант використання UC-10

Use case name	Зміна пароллю
Use case ID	UC-10
Goals	Зміна чутливої інформації (пароллю)
Actors	Авторизований користувач
Trigger	Користувач бажає змінити пароль
Pre-conditions	Авторизований користувач
Flow of Events	Користувач переходить на сторінку “Profile”, де змінює потрібне йому поле (пароль). Для зміни пароллю потрібно ввести дійсний пароль для підтвердження зміни та новий пароль. Користувач натискає кнопку підтвердження
Extension	У випадку введення не коректних даних, з’являються помилки та форма потребує виправлення помилок, щоб бути підтвердженою
Post-Condition	Користувач авторизований у власний обліковий запис з новим паролем, перехід на сторінку авторизації

Таблиця 1.4.11 - Варіант використання UC-11

Use case name	Зміна значення валют для сповіщення
Use case ID	UC-11
Goals	Зміна мінімальних значень валют, при зміні на які буде надсилатись сповіщення при оновленні курсу
Actors	Авторизований користувач
Trigger	Користувач бажає отримувати сповіщення про зміну курсів
Pre-conditions	Користувач авторизований, має верифіковану пошту.
Flow of Events	Користувач переходить на сторінку “Profile”, де значення біля потрібних йому валют. Якщо при оновленні курсу, він зміниться на таке значення чи більше по модулю, користувач отримає сповіщення на верифіковану пошту. Користувач натискає кнопку підтвердження
Extension	У випадку введення не коректних даних (коректні від 0 до 10), з’являються помилки та форма потребує виправлення помилок, щоб бути підтвердженою. Якщо пошта користувача не верифікована, він не матиме можливість ставити якісь значення
Post-Condition	При оновленні курсу на пошту прийшло сповіщення відповідно до значень, які вказані в полях.

1.4.1 Розроблення функціональних вимог

Програмне забезпечення розділене на модулі. Кожен модуль має свій певний набір функцій. На рисунку 1.4.1.1 наведено загальну модель вимог, а в таблицях 1.4.1.1 – 1.4.1.17 наведений опис функціональних вимог до програмного забезпечення. Матрицю трасування вимог можна побачити на рисунку 1.4.1.2.

Опис	Назва	Пріоритет	Ризик
1. Реєстрація	FR-1	2	Високий
2. Авторизація	FR-2	2	Високий
3. Перегляд головної сторінки	FR-3	1	Високий
3.1. Перегляд актуальних курсів валют	FR-4		
3.2. Обрахунок обміну в калькуляторі валют	FR-5		
4. Створення запиту на обмін	FR-6	1	Середній
4.1. Обрахунок обміну в калькуляторі валют	FR-5		
4.2. Перегляд історії обмінів	FR-7		
4.3. Відміна запиту на обмін	FR-8		
5. Керування запитами на обмін з боку адміністратора	FR-9	2	Високий
5.1. Перегляд усіх створених запитів.	FR-10		
5.2. Зміна статусу запиту.	FR-11		
6. Зміна персональних даних	FR-12	2	Високий
6.1 Зміна імені та прізвища	FR-13		
6.2 Зміна пошти	FR-14		
6.3 Зміна паролю	FR-15		
7. Вибір порогу зміни валют для сповіщення	FR-16	3	Низький

8. Вихід з облікового запису	FR-17	2	Низький
------------------------------	-------	---	---------

Рисунок 1.4.1.1 – Модель вимог у загальному вигляді

Таблиця 1.4.1.1 – Функціональна вимога FR-1

Назва	Реєстрація
Опис	Система повинна надавати можливість реєстрації користувачеві шляхом введення імені, прізвища, пошти, пароллю.

Таблиця 1.4.1.2 – Функціональна вимога FR-2

Назва	Авторизація
Опис	Система повинна надавати можливість авторизуватись користувачеві шляхом введення пошти, пароллю.

Таблиця 1.4.1.3 – Функціональна вимога FR-3

Назва	Перегляд головної сторінки
Опис	Система повинна надавати можливість зображати інформацію головної сторінки усім користувачам, які заходять на сайт.

Таблиця 1.4.1.4 – Функціональна вимога FR-4

Назва	Перегляд актуальних курсів валют
Опис	Система повинна надавати можливість відображати актуальні курси валют на головній сторінці.

Таблиця 1.4.1.5 – Функціональна вимога FR-5

Назва	Обрахунок обміну в калькуляторі валют
Опис	Система повинна надавати можливість розраховувати конвертацію валюти згідно актуального курсу.

Таблиця 1.4.1.6 – Функціональна вимога FR-6

Назва	Створення запиту на обмін
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам створювати

	запит на обмін.
--	-----------------

Таблиця 1.4.1.7 – Функціональна вимога FR-7

Назва	Перегляд історії обмінів
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам переглядати історію власних обмінів.

Таблиця 1.4.1.8 – Функціональна вимога FR-8

Назва	Відміна запиту на обмін
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам відмінити створені запити на обмін.

Таблиця 1.4.1.9 – Функціональна вимога FR-9

Назва	Керування запитами на обмін з боку адміністратора
Опис	Система повинна надавати можливість адміністраторам керувати усіма створеними запитами.

Таблиця 1.4.1.10 – Функціональна вимога FR-10

Назва	Перегляд усіх створених запитів
Опис	Система повинна надавати можливість адміністраторам переглядати усі створені запити.

Таблиця 1.4.1.11 – Функціональна вимога FR-11

Назва	Зміна статусу запиту
Опис	Система повинна надавати можливість адміністраторам змінювати статус запитів.

Таблиця 1.4.1.12 – Функціональна вимога FR-12

Назва	Зміна персональних даних
-------	--------------------------

Опис	Система повинна надавати можливість користувачам змінювати персональні дані.
------	--

Таблиця 1.4.1.13 – Функціональна вимога FR-13

Назва	Зміна імені та прізвища
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам змінювати ім'я та прізвище.

Таблиця 1.4.1.14 – Функціональна вимога FR-14

Назва	Зміна пошти
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам змінювати пошту.

Таблиця 1.4.1.15 – Функціональна вимога FR-15

Назва	Зміна паролю
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам змінювати пароль.

Таблиця 1.4.1.16 – Функціональна вимога FR-16

Назва	Вибір порогу зміни валют для сповіщення
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам обирати порогові значення для валют, про зміну яких вони хочуть отримувати сповіщення.

Таблиця 1.4.1.17 – Функціональна вимога FR-17

Назва	Вихід з облікового запису
Опис	Система повинна надавати можливість користувачам виходити з облікового запису.

	FR-1	FR-2	FR-3	FR-4	FR-5	FR-6	FR-7	FR-8	FR-9	FR-10	FR-11	FR-12	FR-13	FR-14	FR-15	FR-16	FR-17
UC-1	+																
UC-2		+															
UC-3																	+
UC-4			+	+	+												
UC-5					+	+											
UC-6							+	+									
UC-7									+	+	+						
UC-8												+	+				
UC-9												+		+			
UC-10												+			+		
UC-11																+	

Рисунок 1.4.1.2 – Матриця трасування вимог

1.4.2 Розроблення нефункціональних вимог

Нефункціональні вимоги є важливим аспектом продукту, які визначають його якість та характеристики.

Таблиця 1.4.2.1 – Нефункціональні вимоги

Номер	Назва	Опис
NFR-1	Сумісність	Забезпечення сумісності із браузерами Google Chrome (Версія 120.0.6099.130), Opera (Версія Opera 95), Edge (Версія 119.0.2151.58), Firefox (Верс 121.0) та пристроями для зручного використання користувачами.
NFR-2	Надійність	Система повинна бути стійкою до помилок та забезпечувати контроль введення інформації та захист від некоректних дій користувача. При виникненні помилок, система повинна надавати зрозумілі та інформативні повідомлення користувачеві.
NFR-3	Безпека	Система повинна гарантувати конфіденційність інформації та захищати від несанкціонованого доступу під час операцій.

1.5 Постановка задачі

В результаті розробки застосунку стоять цілі отримати гарно оптимізований продукт з мінімалістичним та інтуїтивним інтерфейсом, який забезпечить найкращий досвід користування. Веб-застосунок повинен оптимізувати процес комунікації між потенційним клієнтом та пунктом обміну. Основна задача застосунку – дати можливість людині передивлятись актуальні курси онлайн, створювати запити на обміни потрібних валют, відстежувати зміни потрібних курсів.

Створення запитів є головним завданням ПЗ, для виконання даного завдання першочергово потрібно отримувати актуальні курси валют, в ролі джерела даних буде використовуватись зовнішня API, з якої щоденно автоматично будуть діставатись актуальні курси. Далі користувач в калькуляторі обраховує потрібні значення для обміну та створює запит, який з'являється в історії запитів з урахуванням комісії за обмін. Однією з ключових функцій є отримання сповіщень при зміні курсів, це значно поліпшує користувацький досвід порівняно з аналогами, де немає можливості відстежувати зміну окремих курсів при заданих значеннях зміни. В даному проекті це можливо завдяки наявності власних облікових записів користувачів, де вони можуть виставляти значення, при зміні курсу на які, на верифіковану поштову скриньку прийде сповіщення про зміну потрібних валют. Весь цей функціонал допомагає користувачу першим отримувати важливу йому інформацію про зміну курсів валют та створювати запити з можливістю онлайн відстеження їх статусу.

Проект також має виконувати нефункціональні вимоги: сумісність, надійність, безпека, зручність інтерфейсу. Все це потрібно для забезпечення максимального задоволення користувача від процесу використання сайту.

Висновки до розділу

В даному розділі було виконано детальний аналіз предметної області, визначено мету та ціль для розробки додатку, обрано технології, які найкраще відповідають вимогам проекту та оптимізують час виконання завдання. Проведено аналіз аналогічних додатків та їх особливостей, звідси було отримано причини для розробки власного застосунку. Проведено детальний аналіз допоміжних технологій та їх аналогів, де описано, чому було обрано ту чи іншу технологію. Проведено детальне порівняння з локально відомим застосунок Money24 та виявлено його недоліки.

Чітко визначено функціональні вимоги з допоміжними діаграмами та таблицями, розписано детальний процес виконання вимог. Також визначено нефункціональні вимоги, які гарно впливають на стабільність роботи застосунку та користувацький досвід.

2 МОДЕЛЮВАННЯ ТА КОНСТРУЮВАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1 Моделювання та аналіз програмного забезпечення

Для моделювання бізнес-процесів було вибрано BPMN ^[8], який є визнаним стандартом у цій області. BPMN надає уніфікований інструмент для загального розуміння, аналізу та оптимізації бізнес-процесів у корпоративному середовищі. Використання цього стандарту дозволяє застосовувати символи та правила для створення графічних представлень процесів, полегшуючи взаємодію між бізнес-аналітиками та розробниками програмного забезпечення.

Переваги використання BPMN: визнаний як міжнародний стандарт для моделювання бізнес-процесів, що забезпечує єдиний набір термінів та концепцій. BPMN використовує графічні символи та правила, що полегшує створення інтуїтивно зрозумілих графічних представлень бізнес-процесів. BPMN є універсальним інструментом, придатним як для стратегічного моделювання, так і для деталей оперативних процесів. Застосування BPMN дозволяє легше управляти і співпрацювати між бізнес-аналітиками та розробниками. Це сприяє створенню спільного розуміння між учасниками проекту та узгодженню різних команд.

Отже, висунемо головні бізнес-процеси:

- реєстрація;
- авторизація;
- перегляд курсів валют та користування калькулятором валют;
- зміна персональних даних;
- створення запитів на обмін валют;
- керування запитами адміністратором;
- розсилання сповіщень про зміну курсу;

Для опису бізнес процесу програмного забезпечення використовуються BPMN моделі (рисунок 2.1.1 та рисунок 2.1.2).

Опис послідовності реєстрації користувача:

- користувач переходить на сторінку реєстрації;
- користувач заповнює поля реєстрації;
- якщо введені поля не відповідають шаблону заповнення на клієнтській стороні, відповідні поля підсвічуються помилкою.

Опис послідовності авторизації користувача:

- користувач переходить на сторінку авторизації;
- користувач заповнює поля реєстрації;
- якщо введені поля не відповідають шаблону заповнення на клієнтській стороні, відповідні поля підсвічуються помилкою.

Опис послідовності перегляду курсів валют та користування калькулятором валют:

- користувач переходить на головну сторінку;
- користувач отримує інформацію про актуальні курси з таблички курсів;
- користувач обирає потрібні валюти та вводить кількість грошей;
- система вираховує та показує кількість грошей після обміну.

Опис послідовності зміни персональних даних:

- користувач переходить на сторінку профіля;
- користувач змінює дані в потрібних йому полях;
- користувач бачить змінені дані;
- якщо введені поля не відповідають шаблону заповнення на клієнтській стороні, відповідні поля підсвічуються помилкою.

Опис послідовності створення запитів на обмін валют:

- користувач переходить на сторінку початку обміну;
- користувач обирає валюти для обміну та вводить кількість грошей;

- користувач бачить кількість грошей після обміну та підтверджує обмін;
- користувач бачить створений запит в історії своїх запитів.

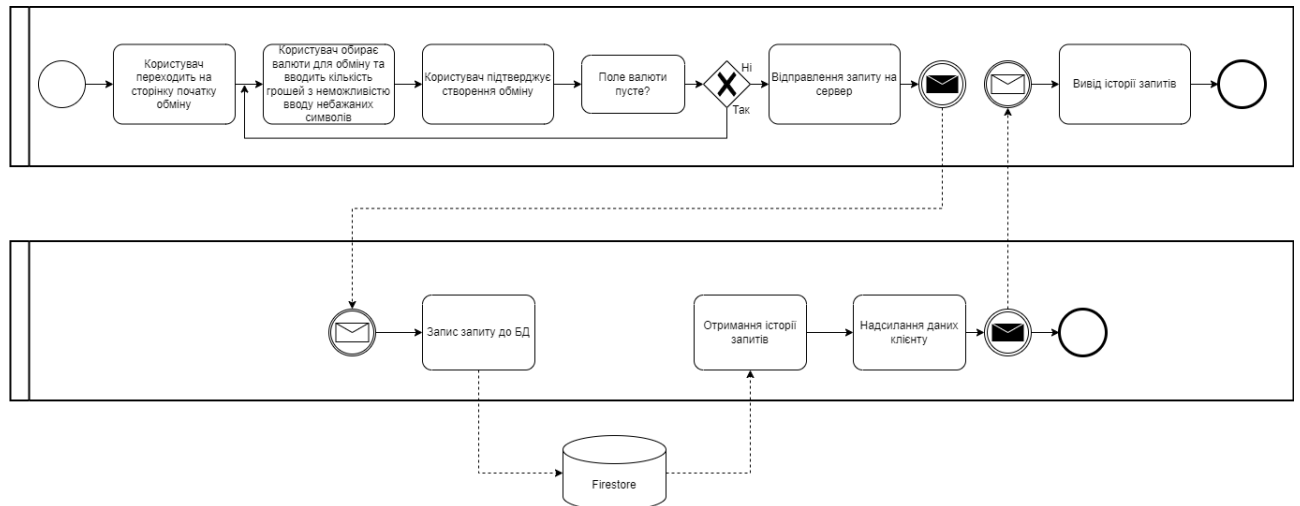

Рисунок 2.1.1 – Діаграма бізнес-процесу створення запитів на обмін.

Опис послідовності керування запитами адміністратором:

- адміністратор переходить на сторінку запитів на обмін;
- адміністратор бачить усі запити з їх детальною інформацією та станами;
- адміністратор змінює статус заявки на потрібний.
- адміністратор бачить заявку з оновленим статусом;

Опис послідовності розсилання сповіщень про зміну курсу:

- користувач переходить на сторінку профіля;
- користувач змінює мінімальне значення при якому прийде повідомлення на пошту по певним валютам;
- користувач чекає на оновлення курсу в системі;
- при оновленні курсу користувач отримує сповіщення, якщо обрані валюти змінились на заданий курс.

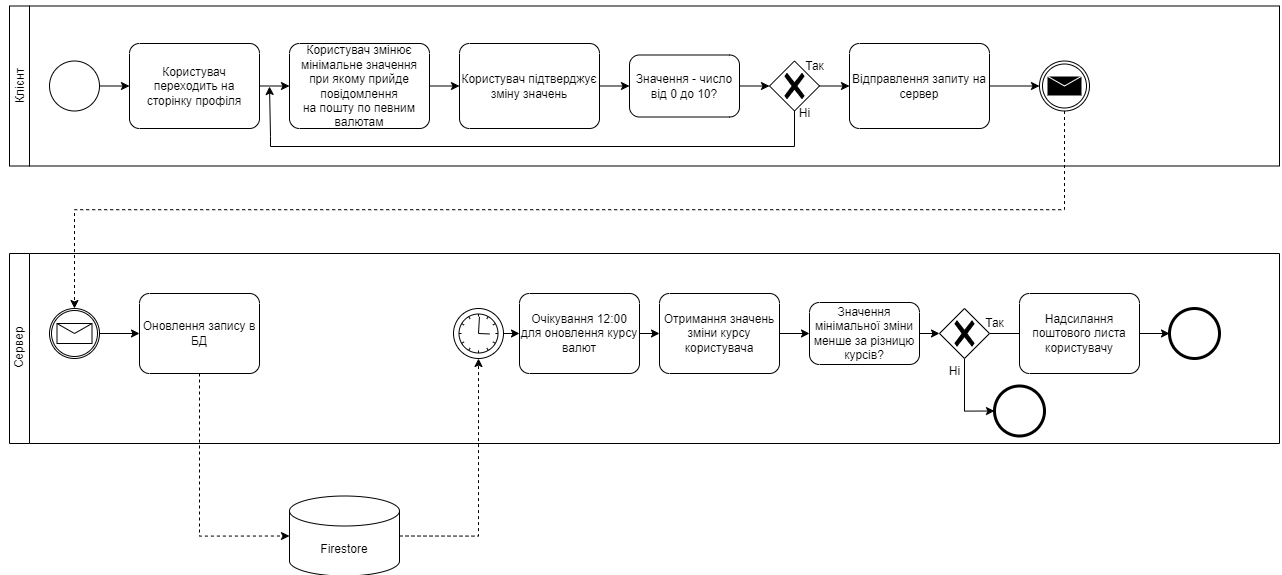

Рисунок 2.1.2 – Діаграма бізнес-процесу розсилання сповіщень про зміну курсу.

2.2 Архітектура програмного забезпечення

Клієнт-серверна архітектура^[9] — це підхід до побудови програмних систем, при якому функціонал системи розподіляється між клієнтською стороною та серверною. Клієнтський сторона в свою чергу відповідає за користувацький інтерфейс, а серверний компонент виконує обробку даних та надає потрібні ресурси. Цей підхід сприяє зменшенню завантаження на клієнтські пристрої та централізованому управлінню ресурсами на сервері.

В нашому випадку клієнт-серверна архітектура представлена у вигляді клієнтської частини, яка використовує такі технології, як React, який є ефективною бібліотекою для побудови користувацьких інтерфейсів, його роль полягає в наданні інтерфейсу для взаємодії з додатком та відправленні запитів на серверну частину для отримання даних для оновлення інтерфейсу, а сама серверна частина представлена у вигляді Firebase сервісів та зовнішньої API для отримання курсів валют, тому даний веб-застосунок можна ще класифікувати як мікросервісний. Наприклад, клієнтська частина потребує відображення актуальних курсів валют, для чого посилається запит до зовнішньої API, яка вже повертає потрібні дані. Також як приклад, клієнт хоче створити запит на обмін валют, для цього після створення запиту, його дані мають записатись в БД, знову ж доводиться звертатись до серверу.

З переваг даного підходу можна відмітити можливість централізовано керувати та забезпечувати консистентність даних, також важливим пунктом є зниження навантаження на клієнт, тому клієнтська частина може фокусуватись на інтерфейсі та користувацькому досвіді.

Представлення архітектури даного проекту можна побачити на рис. 2.2.1.

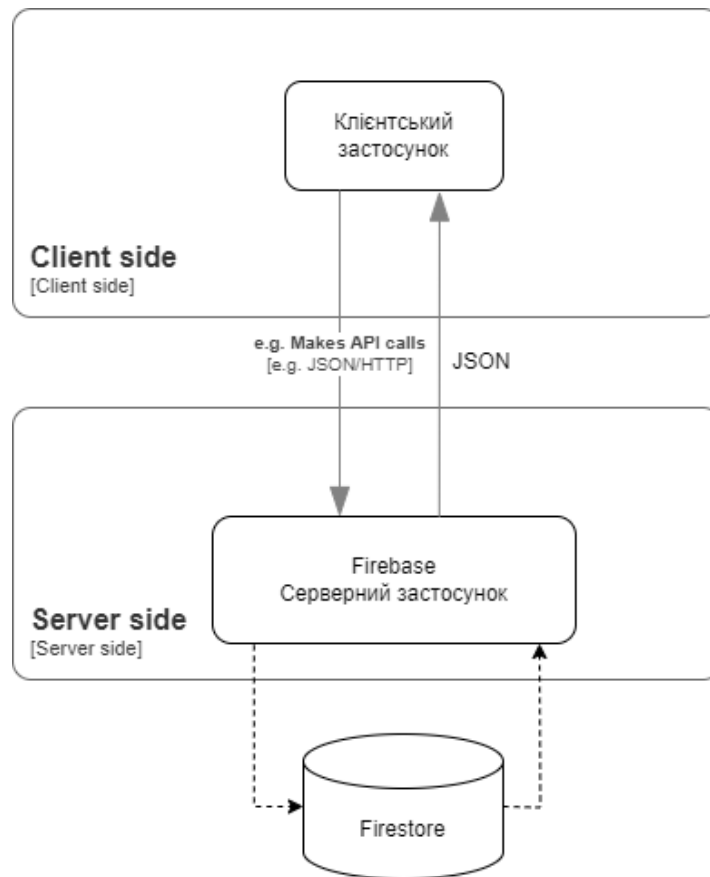

Рисунок 2.2.1 – Загальна архітектура веб-застосунку

Мікросервісна архітектура^[10] – це підхід до розробки програмного забезпечення, при якому програмна система розбивається на невеликі і незалежні компоненти під назвою мікросервіси. Кожен мікросервіс виконує певний функціонал та взаємодіє з іншими мікросервісами через API. Такий підхід сприяє гнучкості, масштабованості та легкості розвитку програмних систем.

В даному застосунку мікросервісна архітектура представлена у вигляді незалежних сервісів всередині Firebase (Firestore, Cloud Functions, Authentication) та зовнішньої API у вигляді мікросервісу. Firestore використовується для зберігання даних у вигляді документо-орієнтованої БД,

Cloud Functions створює можливість створювати власні функції на Node.js^[11], завдяки яким реалізовано процес збору даних з зовнішньої API та розсилки сповіщень на пошту. Authentication використовується як сервіс для авторизації та збереження даних авторизації, які незалежні від даних користувача в Firestore. Клієнтська частина звертається окремо до різних мікросервісів за потреб, якщо потрібно оновити курси валют, потрібно звертатись до зовнішньої API, якщо потрібно авторизуватись, то потрібно звертатись до мікросервісу аутентифікації.

З переваг даної архітектури є гнучкість та незалежність, де кожен мікросервіс розглядається як окремий компонент, який працює незалежно від інших мікросервісів, також це спрощує розвиток та розгортання додатку через декомпозицію.

Бізнес-логіка реалізована в серверній частині, його компоненти можна побачити на рис. 2.2.2.

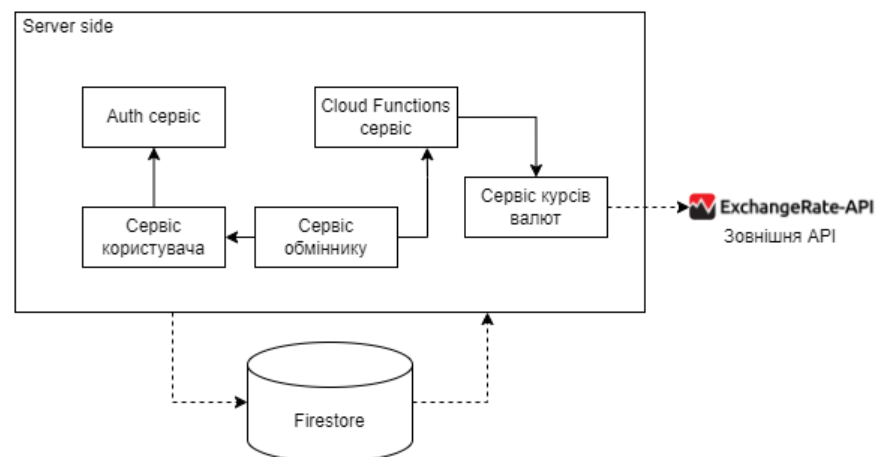

Рисунок 2.2.2 – діаграма бізнес логіки застосунку.

2.3 Конструювання програмного забезпечення

Веб-застосунок, який реалізується у межах даної курсової роботи, не вимагає впровадження конкретних алгоритмів чи специфічних технічних рішень. Було обрано NoSQL^[12] базу даних, оскільки дані не потребують складної структури, вона реалізує простий дизайн схеми БД, значно спрощує горизонтальне масштабування на кластери машин і має тонкий контроль над доступністю, через відмінну структуру даних потрібні операції виконуються

швидше, ніж було б на реляційній БД. База даних призначена для зберігання користувачів, їх запитів на обмін та актуальних курсів валют.

Опис таблиць бази даних наведено у таблицях 2.3.1 – 2.3.3. ER модель бази даних наведена на рисунку 2.3.1.

Таблиця 2.3.1 – Опис колекції users

Таблиця	Назва поля	Тип даних	Опис
users	id	Serial	id документу, ідентифікаційний номер користувача
	firstName	String	ім'я користувача
	lastName	String	прізвище користувача
	email	String	електрона адреса користувача
	isAdmin	Boolean	наявність особливих прав у користувача
	currencyDiff	Object	об'єкт, який зберігає інформацію про зміну валют для трігера сповіщень користувачу
	currencyDiff. EUR	Number	значення зміни курсу євро для приходу сповіщення на пошту
	currencyDiff. GBP	Number	значення зміни курсу фунта для приходу сповіщення на пошту
	currencyDiff. PLN	Number	значення зміни курсу злотих для приходу сповіщення на пошту
	currencyDiff. USD	Number	значення зміни курсу долара для приходу сповіщення на пошту

Таблиця 2.3.2 – Опис колекції rates

Таблиця	Назва поля	Тип даних	Опис
rates	EUR	Number	значення курсу євро
	GBP	Number	значення курсу фунта
	PLN	Number	значення курсу злотих
	USD	Number	значення курсу американського долара

Таблиця 2.3.3 – Опис колекції requests

Таблиця	Назва поля	Тип даних	Опис
requests	id	Serial	ідентифікаційний номер запиту, id документа
	userId	Serial	ідентифікаційний номер користувача, якому належить запит на обмін
	timestamp	Object	час створення запиту на обмін
	amount	Number	кількість валюти яку віддає користувач
	convertedAmount	Number	кількість валюти яку отримує користувач
	sourceCurrency	String	валюта з якої відбувається конвертація

Продовження таблиці 2.3.3

	targetCurrency	String	валюта в яку відбувається конвертація
	status	String	статус обробки запиту на обмін

На рисунку 2.3.1 зображено модель NoSQL БД:

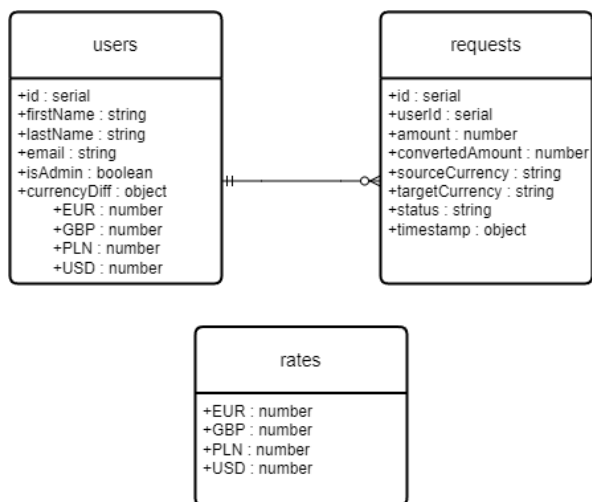

Рисунок 2.3.1 – модель нереляційної БД.

Опис утиліт, бібліотек та іншого стороннього програмного забезпечення, що використовується у розробці наведено в таблиці 2.3.4.

Таблиця 2.3.4 – Опис утиліт

№ п/п	Назва утиліти	Опис застосування
1	Visual Studio Code	Головне середовище розробки програмного забезпечення.
2	React	JavaScript бібліотека для створення інтерфейсів користувача.
3	Firebase	Платформа розробки мобільних та веб застосунків, що надає доступ до хмарного сховища.

Продовження таблиці 2.3.4

4	Git	Система контролю версій для зручного управління змінами проекту.
5	Redux	JavaScript бібліотека для керування станом застосунку.

2.4 Аналіз безпеки даних

Аналіз безпеки включає в себе оцінку вразливостей ПЗ та застосування основних заходів безпеки ПЗ для запобігання подібних атак:

- Атака брутфорс^[13]: спроба злому пароля шляхом перебору. Завдяки вбудованим заходам безпеки Firebase, спроба атаки брутфорс запобігається обмеженням кількості невдалих спроб авторизації.
- Міжсайтовий скриптинг (XSS)^[14] – внесення зловмисного коду на веб-сторінки користувачів. Firebase використовує власні механізми для захисту від міжсайтового скриптингу. Це включає в себе валідацію та екранування введених даних перед їх збереженням та обробкою.
- Шифрування даних в Firestore забезпечує безпеку особистих даних користувача.
- Механізми видалення власного облікового запису та верифікації пошти забезпечують вимоги безпеки персональної інформації.

Висновки до розділу

У даному розділі було проведено детальний аналіз бізнес-процесів, використано BPMN моделі для моделювання бізнес-процесів. Для двох складних процесів було імплементовано модель.

Було обґрунтовано вибір паттерну архітектури для розробки ПЗ, перераховано переваги обраних фігур та наведено чіткі схеми архітектури. Застосунок має клієнт-серверну мікросервісну архітектуру, оскільки функціонал в системі має розділятися на клієнтську та сервісну частину для делегування функціоналу та покращення оптимізації, також Firebase .

Використання NoSQL Firestore надає гнучкість та масштабованість у зберіганні та отриманні даних. Модель даних ретельно розроблена, враховуючи специфіку додатку та його потреби.

В детальному аналізі безпеки пояснено способи запобігання загроз брутфорс, XSS, процес шифрування даних в БД та обробки конфіденційної персональної інформації. Для їх запобігання впроваджені відповідні заходи безпеки, включаючи використання тимчасового блокування облікового запису при багатьох невдалих спробах авторизації, валідацію та екранування даних.

3 АНАЛІЗ ЯКОСТІ ТА ТЕСТУВАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

3.1 Аналіз якості ПЗ

Аналіз якості програмного забезпечення є ключовим етапом у життєвому циклі розробки та експлуатації. Це процес, що визначає, наскільки програмне забезпечення відповідає вимогам, стандартам та очікуванням користувачів. В якості інструменту статичного аналізу коду було під'єднано ESLint для виявлення проблемних шаблонів. Також було проведено аналіз коду за допомогою онлайн аналізатора Codacy^[15] (рисунк 3.2.1).

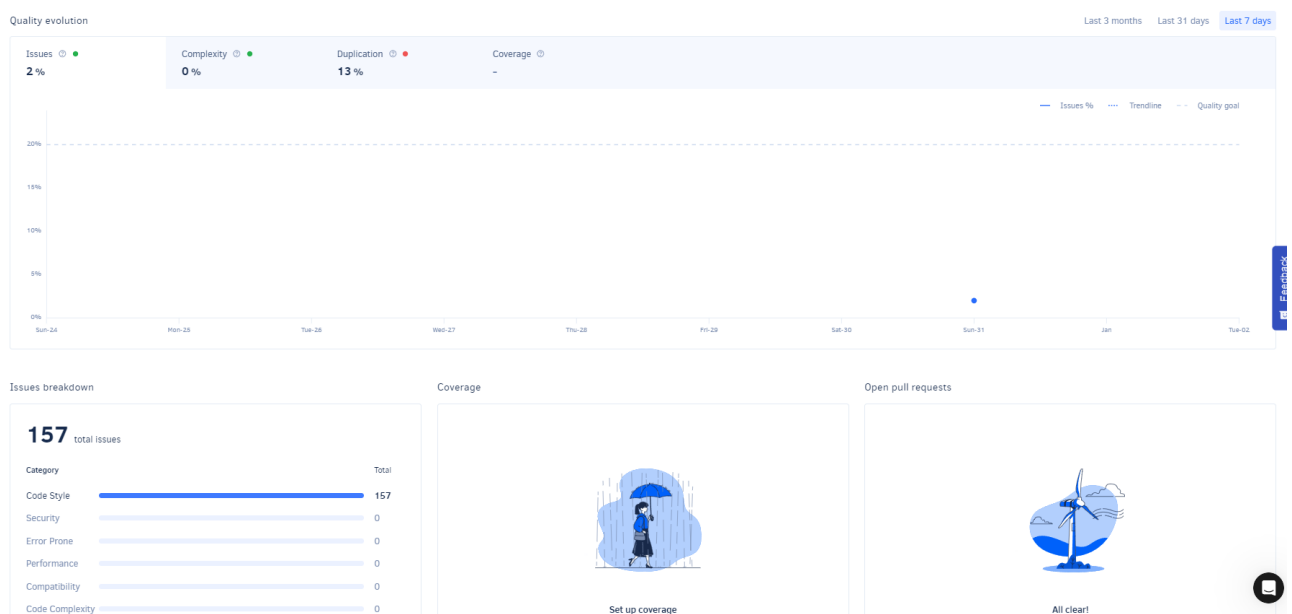

Рисунок 3.2.1 – результати онлайн аналізу коду

З виявлених проблем було піймано тільки мінорні проблеми, пов'язані зі стилем коду, які ніяк не впливають на ефективність та надійність коду.

Подальші процеси тестування функціональних вимог застосунку продемонструють якісну роботу необхідного функціоналу.

3.2 Опис процесів тестування

Тестування є важливим аспектом в налагодженні роботи ПЗ, оскільки воно дозволяє оцінити якість готового продукту, перевірити виконання зазначених вимог та знайти можливі вразливості, що дає можливість виявити

серйозні проблеми перед випуском застосунку в маси, також дозволяє ефективно використовувати часові та людські ресурси, маючи повністю налагоджений процес тестування.

Було виконане мануальне тестування програмного забезпечення, опис відповідних тестів наведено у таблицях 3.2.1 – 3.2.10.

Таблиця 3.2.1 – Тест 1.1

Тест	Реєстрація користувача
Модуль	Реєстрація користувача
Номер тесту	1.1
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на сторінці реєстрації
Вхідні данні	Ім'я облікового запису, електронна пошта, пароль
Опис проведення тесту	У відповідні поля вводяться: електронна пошта в правильному форматі, яка до цього не була зареєстрована в системі, пароль від 8 до 16 символів, який може містити тільки цифри, літери та спеціальні символи.
Очікуваний результат	Реєстрація проходить успішно, користувач додається у систему, автоматично авторизується і перенаправляється на домашню сторінку.
Фактичний результат	Реєстрація проходить успішно, користувач додається у систему, автоматично авторизується і перенаправляється на домашню сторінку.

Таблиця 3.2.2 – Тест 2.1

Тест	Авторизація користувача
Модуль	Авторизація користувача
Номер тесту	2.1
Початковий стан	Користувач знаходиться на сторінці авторизації

системи	
Вхідні данні	Електронна пошта, пароль
Опис проведення тесту	Користувач, який має активний обліковий запис, вводить свою електронну пошту, до якої прив'язаний обліковий запис, та пароль від даного облікового запису
Очікуваний результат	Авторизація проходить успішно, користувач авторизується в системі і перенаправляється на домашню сторінку.
Фактичний результат	Авторизація проходить успішно, користувач авторизується в системі і перенаправляється на домашню сторінку.

Таблиця 3.2.3 – Тест 3.1

Тест	Розрахунок валюти в калькуляторі
Модуль	Калькулятор валют
Номер тесту	3.1
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на домашній сторінці
Вхідні данні	Валюти для конвертації, значення валюти
Опис проведення тесту	Користувач обирає валюти для конвертації та вводить коректне значення валюти в поле “Enter amount”
Очікуваний результат	Конвертація проходить успішно, користувач отримує результати конвертації.
Фактичний результат	Конвертація проходить успішно, користувач отримує результати конвертації.

Таблиця 3.2.4 – Тест 4.1

Тест	Створення запитну на обмін
------	----------------------------

Модуль	Запит на обмін
Номер тесту	4.1
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на сторінці створення запиту
Вхідні данні	Валюти для конвертації, значення валюти
Опис проведення тесту	Користувач обирає валюти для конвертації та вводить коректне значення валюти в поле “Enter amount”. Натискає кнопку підтвердження
Очікуваний результат	Запит успішно створюється та відображається в історії запитів.
Фактичний результат	Запит успішно створюється та відображається в історії запитів.

Таблиця 3.2.5 – Тест 4.2

Тест	Відміна запиту на обмін
Модуль	Запит на обмін
Номер тесту	4.2
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на сторінці створення запиту
Вхідні данні	Новий статус запиту
Опис проведення тесту	Користувач обирає потрібний запит та в полі статусу змінює статус з “pending” на “rejected”.
Очікуваний результат	Статус запиту успішно змінюється.
Фактичний результат	Статус запиту успішно змінюється.

Таблиця 3.2.6 – Тест 4.3

Тест	Зміна статусу запиту на обмін адміністратором
Модуль	Запит на обмін
Номер тесту	4.3
Початковий стан системи	Адміністратор знаходиться на сторінці всіх заявок на обмін
Вхідні данні	Новий статус запиту
Опис проведення тесту	Адміністратор обирає потрібний запит та в полі статусу змінює статус з “take away” на “completed”
Очікуваний результат	Статус запиту успішно змінюється.
Фактичний результат	Статус запиту успішно змінюється.

Таблиця 3.2.7 – Тест 5.1

Тест	Зміна мінімального значення зміни курсу, при зміні на яке користувач отримує сповіщення на пошту
Модуль	Зміна інформації профіля
Номер тесту	5.1
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на сторінці профіля
Вхідні данні	Значення зміни курсу
Опис проведення тесту	Користувач вводить порогові значення зміни курсу, при зміні на які приходить лист на пошту, для USD = 0, всі інші поля залишає пустими.
Очікуваний результат	При оновленні курсу на пошту прийшов лист зі сповіщення про зміну курсу долара.
Фактичний результат	При оновленні курсу на пошту прийшов лист зі сповіщення про зміну курсу долара.

Таблиця 3.2.8 – Тест 5.2

Тест	Зміна імені облікового запису в інформації профіля
Модуль	Зміна інформації профіля
Номер тесту	5.2
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на сторінці профіля
Вхідні данні	Username
Опис проведення тесту	Користувач вводить новий username замість старих. Нові дані починаються з великою літери, містять тільки літери без пробілів.
Очікуваний результат	Ім'я та прізвище користувача успішно змінені.
Фактичний результат	Ім'я та прізвище користувача успішно змінені.

Таблиця 3.2.9 – Тест 5.3

Тест	Зміна адреси пошти
Модуль	Зміна інформації профіля
Номер тесту	5.3
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на сторінці профіля
Вхідні данні	Поштова адреса, пароль
Опис проведення тесту	Користувач вводить нову поштову адресу замість старої та актуальний пароль для підтвердження зміни. Підтверджує нову поштову адресу по посиланню на новій пошті. Авторизується з новою поштою
Очікуваний результат	Користувача успішно авторизовано з новою поштою
Фактичний	Користувача успішно авторизовано з новою поштою

результат	
-----------	--

Таблиця 3.2.10 – Тест 6.1

Тест	Блокування доступу до деяких можливостей
Модуль	Верифікація пошти
Номер тесту	6.1
Початковий стан системи	Користувач знаходиться на домашній сторінці
Вхідні данні	Пошта користувача не верифікована
Опис проведення тесту	Користувач намагається перейти на сторінку створення запитів.
Очікуваний результат	Система не пускає користувача на сторінку створення запитів та виводить помилку.
Фактичний результат	Система не пускає користувача на сторінку створення запитів та виводить помилку.

3.3 Опис контрольного прикладу

В даному розділі будемо відтворювати взаємодію користувача з веб-застосунком. Тестування було проведено на різних комп'ютерах, які відповідають рекомендованим вимогам в браузері Google Chrome, Firefox, Opera, Edge останніх версій.

Відтворимо сценарій, де користувач бажає зареєструватись або авторизуватись в системі. Введемо коректні дані та подивимось, як програма відпрацює.

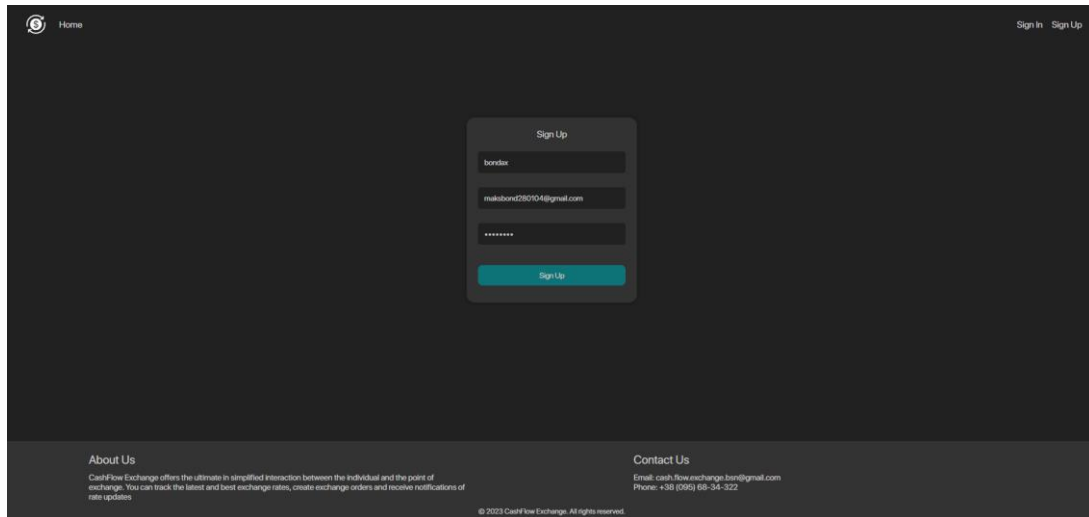

Рисунок 3.3.1 – Відтворення процесу реєстрації

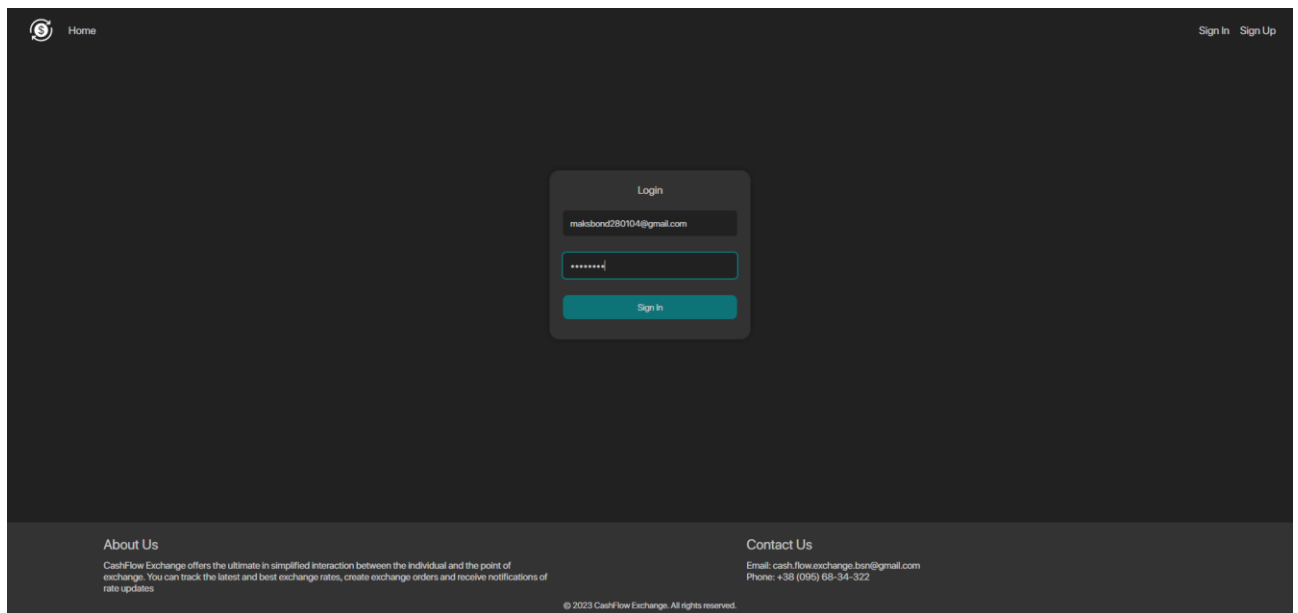

Рисунок 3.3.2 – Відтворення процесу авторизації

В обох випадках користувача буде перекинути на головну сторінку (рисунок 3.3.3) та авторизовано. З головної сторінки можна перевірити функціонал калькулятора валют, відтворимо ситуацію розрахунку в калькуляторі.

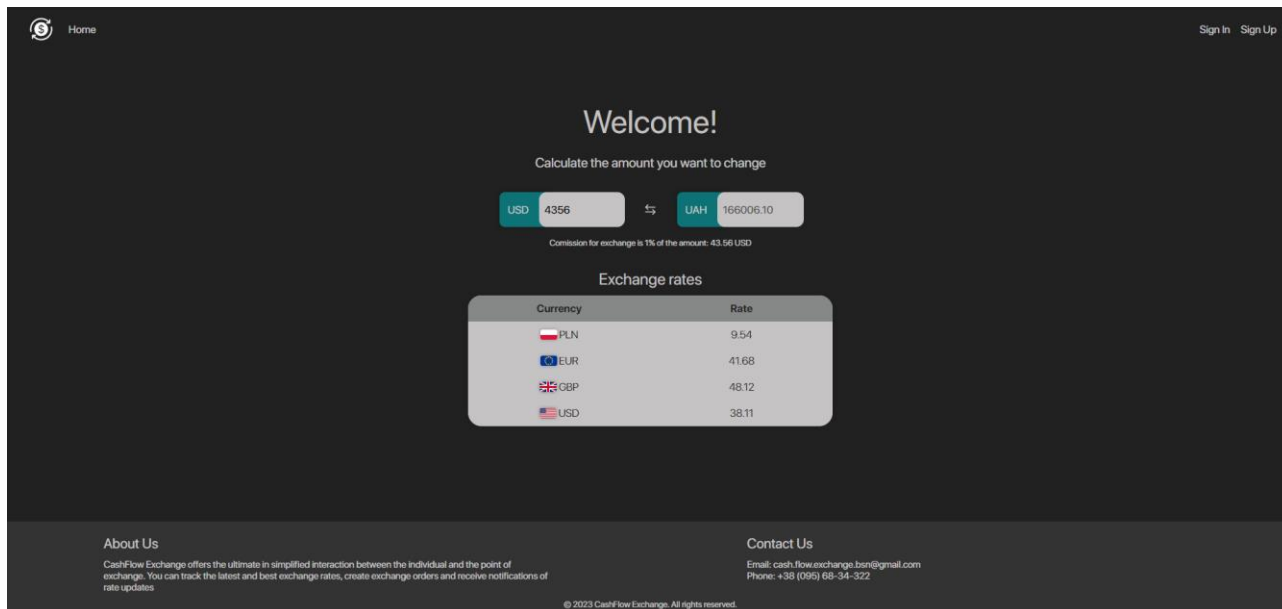

Рисунок 3.3.3 – Головна сторінка (для адміністратора)

Калькулятор відпрацював коректно, спробуємо перейти на сторінку створення запиту на обмін (рисунок 3.3.4) та спробуємо створити запит та подивитись на нього в історії

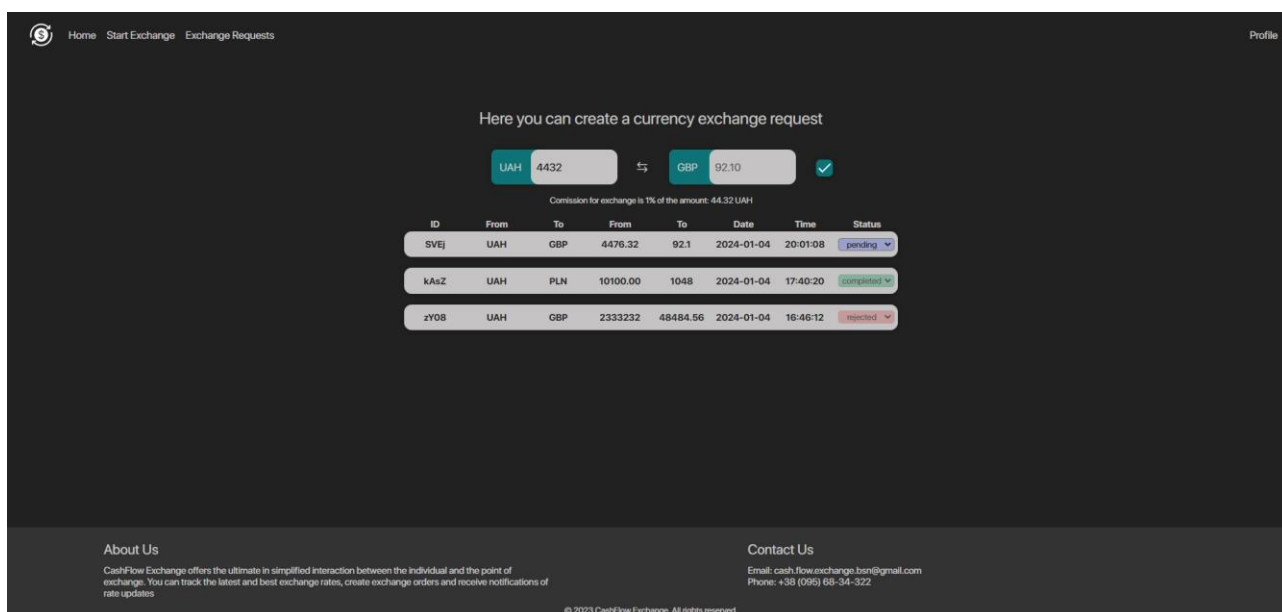

Рисунок 3.3.4 – Сторінка створення запиту на обмін

Спробуємо відмінити запит на створення обравши в пункті статус варіант “rejected”

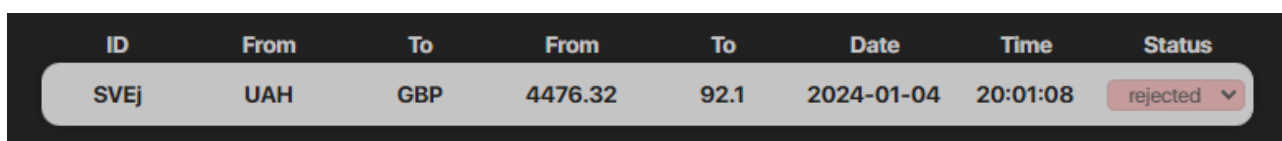
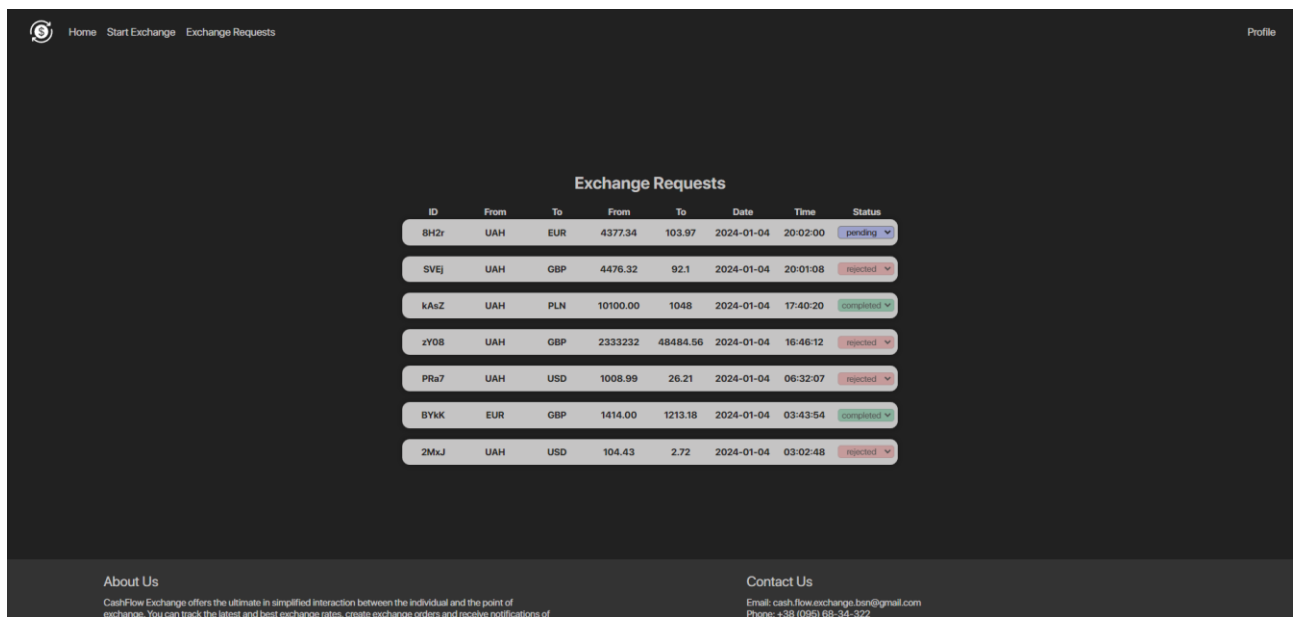

Рисунок 3.3.5 – Запит зі зміненим статусом.

Далі перейдемо на сторінку адміністратора для керування запитами на обмін (рисунок 3.3.6).

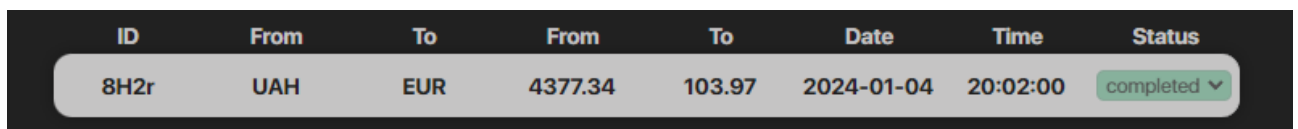
ID	From	To	From	To	Date	Time	Status
8H2r	UAH	EUR	4377.34	103.97	2024-01-04	20:02:00	pending
SVEJ	UAH	GBP	4476.32	92.1	2024-01-04	20:01:08	rejected
kAsZ	UAH	PLN	10100.00	1048	2024-01-04	17:40:20	completed
zY08	UAH	GBP	2333232	48484.56	2024-01-04	16:46:12	rejected
PRa7	UAH	USD	1008.99	26.21	2024-01-04	06:32:07	rejected
BYUK	EUR	GBP	1414.00	1213.18	2024-01-04	03:43:54	completed
2MkJ	UAH	USD	104.43	2.72	2024-01-04	03:02:48	rejected

About Us
CashFlow Exchange offers the ultimate in simplified interaction between the individual and the point of exchange. You can track the latest and best exchange rates, create exchange orders and receive notifications of

Contact Us
Email: cash.flow.exchange.bsn@gmail.com
Phone: +38 (095) 68-34-322

Рисунок 3.3.6 – Адміністраторська сторінка для керування створеними запитами.

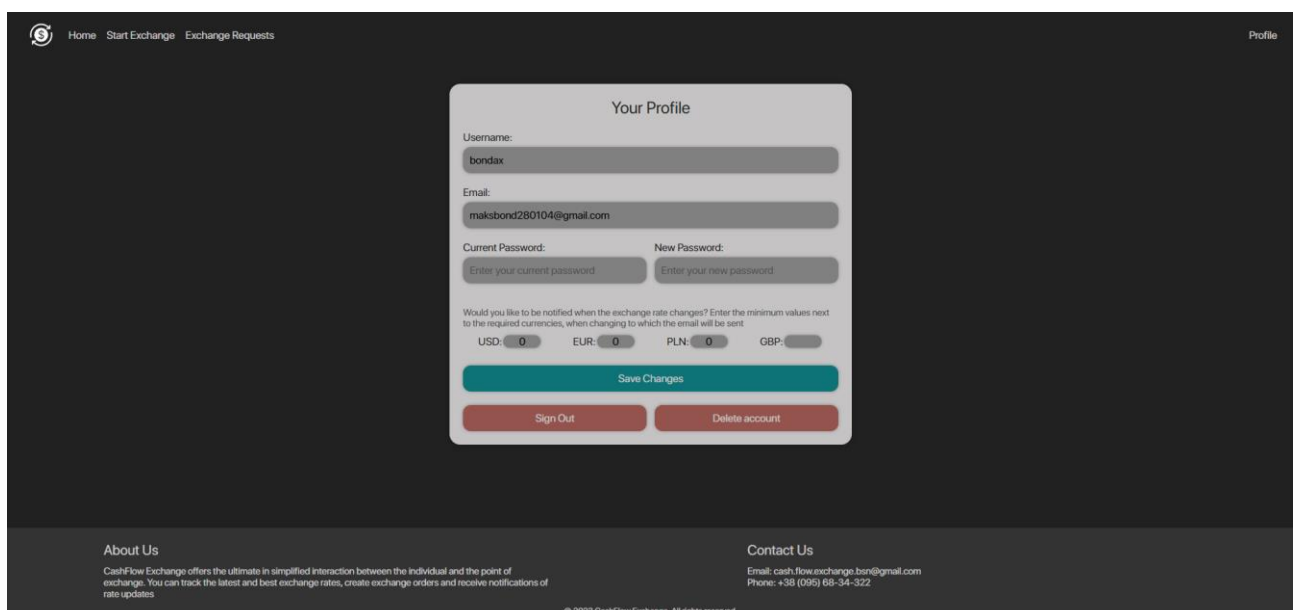
Тепер спробуємо змінити статус запиту з UD 8H2r на “completed” (рисунок 3.3.7).

ID	From	To	From	To	Date	Time	Status
8H2r	UAH	EUR	4377.34	103.97	2024-01-04	20:02:00	completed

Рисунок 3.3.7 – Статус потрібного запиту змінено

Тепер перейдемо на сторінку профіля (рисунок 3.3.8)

Your Profile

Username:
bondax

Email:
maksbond280104@gmail.com

Current Password:
Enter your current password

New Password:
Enter your new password

Would you like to be notified when the exchange rate changes? Enter the minimum values next to the required currencies, when changing to which the email will be sent

USD: 0 EUR: 0 PLN: 0 GBP: 0

Save Changes

Sign Out Delete account

About Us
CashFlow Exchange offers the ultimate in simplified interaction between the individual and the point of exchange. You can track the latest and best exchange rates, create exchange orders and receive notifications of rate updates

Contact Us
Email: cash.flow.exchange.bsn@gmail.com
Phone: +38 (095) 68-34-322

© 2023 CashFlow Exchange. All rights reserved.

Рисунок 3.3.8 – Сторінка профіля.

Тепер спробуємо змінити username та пароль (рисунок 3.3.9)

The screenshot displays the 'Your Profile' interface. At the top, navigation links include 'Home', 'Start Exchange', 'Exchange Requests', and a 'Profile' link. The profile form contains the following elements:

- Username:** A text input field containing 'bondax2'.
- Email:** A text input field containing 'maksbond280104@gmail.com'.
- Current Password:** A password input field with masked characters.
- New Password:** A password input field with masked characters.
- Notification Preferences:** A section asking 'Would you like to be notified when the exchange rate changes? Enter the minimum values next to the required currencies, when changing to which the email will be sent'. It includes input fields for USD, EUR, PLN, and GBP, each with a '0' value.
- Save Changes:** A prominent green button.
- Sign Out:** A red button.
- Delete account:** A red button.

Below the form, a green message states 'Profile info successfully updated'. The footer contains an 'About Us' section, a 'Contact Us' section with email and phone information, and a copyright notice: '© 2023 CashFlow Exchange. All rights reserved.'

Рисунок 3.3.9 – username та пароль змінено.

Ну і вийдемо з акаунту шляхом натискання кнопки “Sign out” на сторінці профіля, після чого користувача переадресовує на головну сторінку.

Висновки до розділу

У даному розділі було проведено детальний аналіз якості ПЗ за допомогою онлайн аналізаторів, який не виявив серйозних проблем в коді, тільки мінорні проблеми в стилі коду, також на якість коду при написанні позитивну вплинув інструмент статичного аналізу ESLint^[16]. Було описано та виконано тестування застосунку, в результаті якого помилок в роботі ПЗ не було помічено. Було повністю описано та проведено імітацію використання функціоналу ПЗ на комп’ютері, що повністю відповідає вимогам, тестування дало позитивні результати. Отже, застосунок був повністю протестований та готовий до використання.

4 ВПРОВАДЖЕННЯ ТА СУПРОВІД ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

4.1 Розгортання програмного забезпечення

Даний проект буде розгорнуто на платформі Vercel^[17]. Потрібно буде розгорнути тільки клієнтську частину, оскільки серверна частина за допомогою Firebase вже розгорнута у хмарі та функціонує без додаткових для цього зусиль.

Покрокова інструкція:

1. створити обліковий запис Vercel;
2. розмістити свій проект у гілці `deploy` в GitHub репозиторії;
3. у вкладці “Import Git Repository” потрібно під’єднати репозиторій з проектом;
4. в конфігурації проекту потрібно задати ім’я проекту, значення “Vite” у виборі “Framework Preset”, в “Root Directory” вказати `./frontend`;
5. у вкладці “Environment Variables” треба задати всі змінні середовища з `.env.local` файлу проекту;
6. натиснути кнопку “Deploy”;
7. якщо з’явилися якісь проблеми, то в створеному розгортанні треба вказати гілку “`deploy`” в налаштуваннях та перевірити пункт “Root Directory”.
8. перейти по посиланню на розгорнутий проект (рисунки 4.1.1)

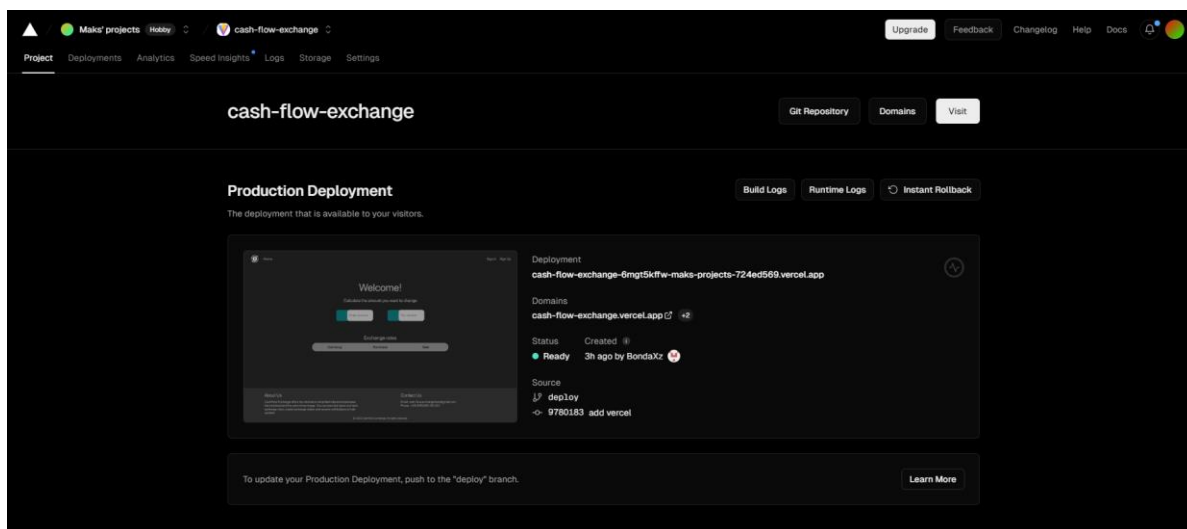

Рисунок 4.1.1 – Вигляд проекту після розгортання в інтерфейсі Vercel

Для подальшої розробки зручніше використовувати локальне розгортання, тож в терміналі потрібно перейти до папки з проектом і прописати по чергово: `“npm install”` та `“npm run dev”`. Після чого з’явиться посилання на локально розгорнутий проект.

4.2 Підтримка програмного забезпечення

Остання версія застосунку зберігається на GitHub репозиторії застосунку, там можна отримувати всі оновлення програми, для цього достатньо клонувати застосунок собі на комп’ютер.

Висновки до розділу

В даному розділі було детально описано повний процес розгортання додатку, щоб кожен бажаючий міг розгорнути даний застосунок на платформі Vercel або локально на своєму комп’ютері, щоб можна було вносити зміни в код та дивитись ці зміни миттєво, що дозволяє робити Vite.

ВИСНОВКИ

В ході виконання курсової роботи була проведена інтенсивна робота над проектуванням та розробкою веб-застосунку для підтримки роботи пункту обміну валют. Застосовані сучасні технології та архітектурні підходи дозволили досягти високого рівня ефективності та гнучкості додатку.

Проект доступний для впровадження будь-яким фізичним пунктом обміну валют, який бажає оптимізувати свою роботу завдяки сучасним технологіям. Даний додаток був би корисним для будь-якого обмінника, який веде активну роботу на ринку та має велику кількість клієнтів.

Отримані результати курсової роботи вважаються задовільними та відповідають сучасному рівню наукових і технічних знань в області веб-розробки та інформаційних технологій. Використання сучасних технологій, таких як React для клієнтської частини та Firebase для серверної, свідчить про актуальність обраного стеку та відповідність його сучасним тенденціям у розробці веб-додатків.

Використання BPMN для моделювання бізнес-процесів дозволило стандартизувати термінологію та концепції, спрощуючи спільне розуміння команди розробників та бізнес-аналітиків.

Досліджувати дану тематику більш широко вважаю важливим, оскільки обмін валют ще стосується цифрових валют (криптовалют), що досі є новим напрямком у сфері фінансів.

В якості середовища розробки обрано Visual Studio Code, який давно зарекомендував себе, як якісний продукт для розробки подібних застосунків.

Огляд безпекових питань, таких як запобігання брутфорсу, XSS, демонструє уважний підхід до аспектів безпеки та відповідність сучасним стандартам забезпечення інформаційної безпеки.

Використання NoSQL бази даних Firestore вказує на усвідомлення сучасних підходів до зберігання та обробки даних у розподілених системах. Використання зовнішньої API для отримання актуальних курсів валют

відображає вміння інтегрувати зовнішні ресурси для забезпечення актуальності та коректності інформації.

Усі поставлені задачі було успішно виконано та реалізовано у веб-застосунку. Після реалізації застосунок було протестовано на різних пристроях з різними технічними та програмними характеристиками, щоб переконатись в коректній роботі застосунку незалежно від різних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Currency Exchange: Definition, How It Works, and Where to Find It [Електронний ресурс] – <https://www.investopedia.com/terms/c/currency-exchange.asp>.
- 2) Гроші як сміття: 6 світових прикладів гіперінфляції [Електронний ресурс] – <https://loyer.com.ua/uk/groshi-yak-smitty-a-6-svitovyh-prykladiv-giperinfluyacziyi/>
- 3) Firebase Documentation [Електронний ресурс] – <https://firebase.google.com/docs>.
- 4) React [Електронний ресурс] – <https://react.dev/>
- 5) JavaScript [Електронний ресурс] – <https://developer.mozilla.org/ru/docs/Web/JavaScript>
- 6) Vite [Електронний ресурс] – <https://vitejs.dev/guide/why>
- 7) React Redux [Електронний ресурс] – <https://react-redux.js.org/>
- 8) What is Business Process Modeling Notation [Електронний ресурс] – <https://www.lucidchart.com/pages/bpmn>
- 9) What is Client Server Architecture? [Електронний ресурс] – <https://intellipaat.com/blog/what-is-client-server-architecture/>
- 10) Microservice architecture style [Електронний ресурс] – <https://learn.microsoft.com/en-us/azure/architecture/guide/architecture-styles/microservices>
- 11) Node.js Guides [Електронний ресурс] – <https://nodejs.org/en/guides>
- 12) What is a NoSQL database? [Електронний ресурс] – <https://www.ibm.com/topics/nosql-databases>
- 13) What Is A Brute Force Attack? [Електронний ресурс] – <https://www.fortinet.com/resources/cyberglossary/brute-force-attack>
- 14) Cross Site Scripting (XSS) [Електронний ресурс] – <https://owasp.org/www-community/attacks/xss/>
- 15) Codacy [Електронний ресурс] – <https://www.codacy.com/>
- 16) ESLint [Електронний ресурс] – <https://eslint.org/>

17) Vercel [Электронный ресурс] —
<https://vercel.com/docs/deployments/overview>